

УДК 378:78:371.3:372.4-057.87

Л. В. Пушкар

Сумський державний педагогічний
університет імені А. С. Макаренка

МУЗИЧНО-ТЕРАПЕВТИЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ РИТМІЧНО- РУХОВИХ КОМПЕТЕНЦІЙ БАКАЛАВРІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

У статті обґрунтовується необхідність формування ритмічно-рухових компетенцій майбутніх вихователів дошкільних закладів; розглядаються їх можливості в контексті музично-терапевтичного впливу під час використання у навчально-виховному процесі.

Ключові слова: *компетенції, музикотерапія, ритмічно-рухові компетенції, бакалаври дошкільної освіти.*

Постановка проблеми. Сучасний етап розвитку вітчизняної вищої освіти репрезентується опорою на нормативно-правові документи, у яких визначається нормативний зміст навчання, встановлюються вимоги до змісту, обсягу й рівня освітньої та професійної підготовки фахівця відповідного освітньо-кваліфікаційного рівня певної спеціальності – Освітньо-професійна програма та Освітньо-кваліфікаційна характеристика. «У системі вищої освіти України освітньо-кваліфікаційні рівні (у тому числі бакалавра) характеризують вищу освіту за ознаками рівня сформованості компетенцій, що забезпечують здатність працівника виконувати роботи визначеного рівня професійної діяльності...» [2, 25]. Тому освітня система України на сьогодні існує у площині одного з інноваційних підходів – компетентнісного, який стає підґрунтям нових стандартів освіти.

Зазначимо, що культурологічне мислення посідає чільне місце серед теоретичних основ педагогіки, що зумовлює введення елементів мистецтва, зокрема музичного, у професійну підготовку майбутніх вихователів дошкільних закладів. Ця проблема потребує вирішення питань підвищення фахової компетентності вихователів на основі формування в бакалаврів дошкільної освіти низки компетенцій, ступінь сформованості яких визначає спроможність майбутнього вихователя виконувати різні види діяльності (у тому числі музичної та музично-терапевтичної). Останні, у свою чергу, допоможуть знайти альтернативні методи й засоби розвитку, корекції, реабілітації та соціально-педагогічної роботи з дітьми. Саме тому дедалі важливішого значення набуває музикотерапевтичний підхід у лікувальній реабілітації та педагогіці – через засоби мистецтва сформувати гармонійну особистість і сприяти соціальній адаптації дитини.

На нашу думку, музичні компетенції, зокрема ритмічно-рухові, займають чільне місце в структурі професійних компетенцій майбутніх вихователів дошкільних закладів.

Аналіз актуальних досліджень. Пріоритети сучасної підготовки професіоналів педагогічної ниви відображені в чисельних публікаціях. У вітчизняній і зарубіжній науково-методичній літературі зазначається незмінна роль музичного виховання в різносторонньому та гармонійному формуванні особистості, а також актуалізується проблема використання музичного мистецтва в лікувальних і корекційних цілях. Впливовість музики на психічний і соматичний стан людини, на стимулювання потенційних творчих можливостей вивчали В. М. Бехтерєв, В. В. Медушевський, І. М. Сеченов, С. В. Шушарджан та ін.

Підґрунтям нових розробок стають звернення до класичних методик музичного виховання дітей дошкільного віку, до праць видатних учених, зокрема Н. О. Ветлугіної, А. Г. Гогоберідзе, Е. П. Костіної, О. П. Радиної, Б. М. Теплова, А. С. Шевчук. Дослідження Т. А. Лісовської, Т. І. Науменко, І. А. Романюк, Т. М. Степанової та ін. щодо головних підходів до музично-естетичного виховання дітей дошкільного віку базуються на широкому діапазоні можливостей музичного впливу на людину. Особливо зацікавлюють наукові розвідки, які відображують різні аспекти формування музичних (музично-педагогічних) компетенцій майбутніх вихователів дошкільних закладів (О. А. Белікова, О. Г. Мальцева, Т. П. Танько, Р. А. Савченко та ін.).

У вітчизняній і зарубіжній науково-методичній літературі актуалізується проблема використання музичного мистецтва в педагогічних, лікувальних, профілактичних і корекційних цілях. На думку багатьох науковців, музикотерапія, як один із видів арт-терапії, регулює психовегетативні процеси, фізіологічні функції організму, психоемоційний стан, підвищує резервні можливості організму людини, полегшує засвоєння нових позитивних настанов і норм поведінки, корекцію комунікативних функцій, активізацію творчих проявів (А. Вольграфт, І. Ю. Левченко, З. Матейова, С. Машура, О. О. Медведєва, Ф. Орн, М. Орн, В. І. Петрушин, О. А. Федій, К. Шваббе, С. В. Шушарджан, Х. Г. Ядіке, О. З. Яхніна та ін.).

Разом із тим дуже важливо привернути увагу майбутніх педагогів-вихователів саме до музики та сформувати в них необхідні загальнокультурні та музичні компетенції. Це зумовлено, на наш погляд, невідповідністю між загальним визнанням інтенсивного впливу на розвиток дитини музики та відсутністю дієвої систематичної підготовки майбутніх вихователів до вміння використовувати з користю такий вплив на дітей. Тому **метою нашої статті** стають дослідження музично-терапевтичних можливостей сформованих ритмічно-рухових компетенцій бакалаврів дошкільної освіти.

Виклад основного матеріалу. Деталізовані дослідження галузевих стандартів привели до виокремлення у структурі спеціальних музичних компетенцій майбутнього вихователя, що допоможуть покращити фахову підготовку студентів, які навчаються, за напрямом *Дошкільна освіта*. Свої погляди ми ґрунтуємо на опрацьовуванні досліджень науковців у напрямі використання музики як джерела корекційного та терапевтичного впливу, розгляді характеристики та змісту різних видів музичної діяльності, науково-педагогічної літератури стосовно освітніх компетенцій, а також на вимогах до підготовки бакалаврів дошкільної освіти, які виписані у складових галузевих стандартів – освітньо-професійних програмах (ОПП) та освітньо-кваліфікаційних характеристиках (ОКХ).

Насамперед, для дослідження найбільш ефективних методів і засобів використання майбутніми вихователями ритмічно-рухових компетенцій у музично-терапевтичних цілях, розглянемо такі важливі теоретичні питання, як механізм музичних вражень, сутнісні характеристики музичної терапії та можливості її застосування у педагогічному процесі.

Науковці О. Г. Антонова-Турченко та Л. С. Дробот у своїх дослідженнях звертаються до праць Г. Г. Гесса де Кальве, який вважав, що «...музика є узгодженням різних звуків, за відомими правилами, в один приємний звук або ряд звуків, які виникають через палкі почуття й можуть підсилити, підтримати їх» [1, 9]. Щоб мати уявлення про це мистецтво, потрібно шукати його походження в людському серці, у прагненні розуму до найкращого, найпрекраснішого.

Механізм музичних вражень описує у своїх працях відомий композитор, мистецтвознавець XIX століття П. П. Сокальський, який зазначає, що музика виникає тоді, коли викликає рух у нервовій системі слухача. Цей рух передається через нерви в центральні півкулі, а сам процес відбувається поза волею слухача. *Музика існує не сама по собі, а як музичне враження*, тобто один складний механізм, який починається рухом звукових хвиль від музиканта до слухача.

Наука виділяє в музиці три характерні явища музичного процесу: *акустичні*: вивчення тону з точки зору фізики про рух пружних тіл, коли вони дають чутні для вуха звуки. Так звана музична акустика; *фізіологічні*: діяльність органів слуху та процеси, що відбуваються в ньому під час сприймання звуків і тонів; *психологічні*: рух усередині вуха перетворюється на продукти психічного характеру та, досягнувши нервових центрів, відтворює подразнення. Воно проявляється у враженнях і настроях, а потім *через асоціації* ідей перетворюються на продукти вищого рівня: уявлення, судження, оцінку всього того, що відбувається. П. П. Сокальський пропонує таку схему: *рух у нервових центрах – настрої – почуття – ідеї, уявлення, образи*. Потім музичне враження переходить у *пам'ять*.

У *першій і другій* частинах музичного процесу все відбувається поза волею та свідомістю людини, бо закони природи скрізь однакові й будова слухового апарату теж. А у *психологічній частині* виникають індивідуальні

й національні розбіжності. Тому що на музичне подразнення нервовий центр дає реакцію, що накопичилась у ньому раніше у сфері образів і уявлень, і підсвідомо збуджує одне із загальних уявлень слухача. Завдяки третій частині ми маємо різні стилі, школи, класицизм, романтизм, напрями, зв'язок музики з епохою, культурою даного народу, майже все, що дає музиці бути мистецтвом [1, 7–8]. Саме таким шляхом, на думку П. П. Сокальського, й відбувається механізм музичних вражень.

На сьогодні науковці стверджують, що музика впливає на людину на трьох рівнях: фізіологічному, душевному й духовному. На фізіологічному рівні суб'єкт відчуває об'єктивні зміни в організмі – виділення ендорфінів, гормонів насолоди (по шкірі «бігають мурашки»); зміна настрою, народження емоції – це результат впливу на душевному рівні; а на духовному – музика пробуджує творчі сили, відчувається одкровення [5, 173]. Ми згодні з науковцем І. А. Малашевською, що музика вже давно стала своєрідним постійним інформаційно-екологічним фактором, роль якого все більше зростає; що музична терапія, будучи складовою частиною психолого-педагогічних і психотерапевтичних методик, сприяє збереженню психічного здоров'я й попередженню емоційних розладів; а також основною метою є «подолання бар'єрів у спілкуванні, розвиток кращого розуміння себе та інших, зняття психічного напруження, створення можливостей для самовираження, виховання навичок адекватної групової поведінки та соціалізації особистості в суспільстві» [там само].

Не викликають сумніву твердження науковців, що музика має великі можливості в наданні терапевтичного впливу на людину, знятті емоційних стресів, регулюванню психічного стану в цілому, гармонізації емоційно-інтелектуального розвитку особистості, її вольових проявів. Людством накопичено достатній досвід позитивного впливу на організм людини, сучасні дослідження торкаються розробок і апробацій різних музично-терапевтичних методик (В. А. Празнова, І. А. Кудрявцев, Т. Ю. Колошина, В. І. Петрушин та ін.), проте ця галузь досить обмежено висвітлена й досліджена в педагогіці. Ми приєднуємося до тверджень М. Ф. Рудзик, Ю. А. Шевченко та ін., які наголошують на тому, що музикотерапія найбільше отримала застосування як один із напрямів арт-терапії, як один із засобів у психології та медицині [14, 31–32; 12, 67].

В останні десятиріччя на європейському освітньому просторі спостерігається посилення уваги до формування музикотерапевтичних компетенцій майбутніх учителів музики. У зарубіжній науковій літературі розрізняють музичну медицину й музикотерапію. Якщо у першій із них, медичним персоналом, який не має спеціальної музичної підготовки, використовуються тільки слухання музики як допоміжний засіб для зняття стресу, болю тощо, то у другій спеціаліст-музикотерапевт застосовує різноманітні форми музичної активності [15, 222].

Г. Ю. Ніколаї підкреслює, що музично-терапевтична спеціалізація у європейських вищих музичних закладах впроваджується саме в межах

музично-педагогічної освіти. Крім того, музична терапія вивчається в межах факультативів, у формі теоретичних і практичних занять зі студентами, які навчаються за напрямками педагогіка, психологія, початкове навчання. Проте в Україні використання досвіду терапевтичного впливу музики на організм людини (особливо дітей та молоді), впроваджується досить обмежено [7, 301–307].

Певний інтерес викликають думки В. І. Петрушина стосовно музично-раціональної терапії як сукупності прийомів і методів, спрямованих на розширення та збагачення спектра доступних людині переживань і формування такого світогляду, який допомагає їй бути здоровою та щасливою [9.]. На нашу думку, особливу ефективність цей вид естетотерапії отримує за умови його комплексного застосування з іншими видами терапії. Наприклад, у поєднанні з арт-терапією (використання образотворчого та хореографічного мистецтва).

У багатьох країнах світу найбільшого поширення музикотерапія отримала як лікувальна педагогіка, лікувально-виховний метод. «Змістом музикотерапії є система різноманітних диференційованих методів, способів і елементів лікувально-виховного впливу, який здійснюється за допомогою активної та рецептивної діяльності», – зауважують чеські вчені З. Матейова та С. Машура в праці «Музикотерапія при заїкуватості» [6]. Виявлений таким чином зв'язок між лікувальними й педагогічними методами базується на альтернативі активного й пасивного станів індуктора або реципієнта, педагога або учня, що властиві як педагогіці, так і медицині.

Певний досвід розвитку педагогічного вектору музичної терапії на пострадянському просторі накопичується і в Україні. Як свідчить І. А. Малашевська, у процесі еволюції арт-терапії відбулося виокремлення трьох самостійних напрямів: медичного, соціального й педагогічного. Головним акцентом педагогічного напрямку, вважає науковець, є гармонізація та загальне оздоровлення особистості, спрямування творчої діяльності на потенційно здорову людину. На відміну від медичного або психотерапевтичного (де передбачається наявність глибоких професійних знань у галузі медицини та психоаналізу) та соціального (який утворився в результаті використання художньої творчості в роботі з людьми, які мають проблеми зі здоров'ям задля відволікання їх від хвилювань, пов'язаних із хворобою) педагогічний напрям не вимагає від фахівців прикладного мистецтва спеціальної медичної та психологічної підготовки. Останнім часом, вказує І. А. Малашевська, основний акцент зміщується з лікувальних цілей на цілі психопрофілактичні, виховні, розвиваючі й діагностичні [5, 173].

О. А. Федій розглядає музикотерапію як один із перспективних методів визнаний ключовий вид психолого-педагогічного, естетотерапевтичного впливу на особистість у контексті інтегративних методів відновлення, зміцнення та збереження фізичного й психічного благополуччя педагога й вихованця [13]. О. П. Опанасюк торкається культурологічних і онтологічних аспектів музикотерапії, ролі музичного

мистецтва та функції в ті чи інші періоди становлення певної культури та культурного буття людства загалом [8].

В. Гусак, Т. Кремешна зворушують проблеми використання методу активної музикотерапії в процесі професійного становлення майбутніх педагогів-музикантів. У своїх дослідженнях автори спираються на висловлювання Н. Тараканової щодо використання активної форми музикотерапії. Механізмами цього методу автори вважають створення відповідної психологічної атмосфери на заняттях з основного музичного інструменту, використання психолого-педагогічних методів мультипліціювання й аутотренінгу, підбір відповідного музичного матеріалу, що, у свою чергу, дозволить не лише отримувати задоволення від здійснення музичної діяльності, а й розвивати такі необхідні професійні характеристики як упевненість у собі, цілеспрямованість, наполегливість, естетичний смак [3].

Як ми зазначали в попередніх публікаціях, до *ритмічно-рухових* компетенцій майбутнього педагога ми відносимо такі: загальні прийоми ігрової музичної діяльності; знання основних положень ритмічного виховання; основних положень системи ритмічного виховання Е. Жак-Далькроза; вміння, навички й початковий досвід роботи застосовувати логоритмічні методи та прийоми у професійній роботі; проводити профілактичні заняття з використанням музично-ритмічної та музично-ігрової діяльності, застосуванням елементарного музикування, а також сприймання музики; проводити заняття з використанням музично-ритмічних вправ; проводити музично-рухові ігри [11, 360].

Сучасні музично-терапевтичні технології спираються на досягнення Е. Жак-Далькроза та Карла Орфа та поєднують вправи на розвиток дикції та рухової координації, а також дихальні, логоритмічні, дихально-ритмічні вправи тощо. Видатний німецький композитор і педагог К. Орф поклав у основу своєї технології навчання музики ідею *єдності слова, руху й елементарного музикування*. Створюючи свою концепцію розвитку дитини, він розумів, що діти люблять рухатися. Виходячи з цього Орфом створена методика не «для дитини», а «виходячи, починаючи з дитини». Науковими дослідженнями доведено, що будь-який звук спричиняє скорочення мускулатури. Музика впливає на весь організм. Сприймання й розуміння музики існує у відчутті її зв'язками, м'язами, рухом, диханням.

Видатний швейцарський музикант, композитор і педагог Е. Жак-Далькроз був одним із перших педагогів ХХ століття, який помітив істотні можливості музичного виховання для формування позитивних рис людської особистості. Засновник системи ритмічного виховання. На відміну від звичайної гімнастики, підпорядкованої лише метру, у ритмічних вправах, які він запропонував, усі рухи йшли від музики й мали розкривати її емоційний зміст. Тому музика була провідним системотворчим елементом музичних занять. Е. Жак-Далькроз вдався до ідеї відображати ритм за допомогою

пластичних рухів. «Завдання педагога – навчити дітей рухатись у характері музики, передаючи темпові, динамічні, метро-ритмічні особливості. Виразною передачею рухами характеру музики досягалося втілення образного змісту музичного твору» [10, 15].

Для формування музичних, зокрема ритмічно-рухових, компетенцій бакалаврів дошкільної освіти на лекційних, семінарських і лабораторних заняттях із дисципліни «Теорія та методика музичного виховання» (у ННПП СумДПУ імені А. С. Макаренка) здійснюються такі завдання: професійна підготовка майбутніх вихователів до використання музики в межах необхідності щодо своєї спеціальності; оволодіння студентами музичними компетенціями; застосування їх під час створення творчих міні-проектів; формування позитивної мотивації студентів до музичної діяльності; розвиток потреби в спілкуванні з музичним мистецтвом під час педагогічної діяльності та життєдіяльності взагалі; виховання у студентів потреби в спілкуванні з високохудожнім музичним мистецтвом. Лекційні теми курсу підпорядковані закладанню теоретичного підґрунтя процесу формування *ритмічно-рухових* компетенцій бакалаврів дошкільної освіти. На заняттях розкривається роль музично-ритмічних, ритмічно-рухових вправ у вихованні дітей дошкільного віку. Велика увага приділялась адаптаційним, терапевтичним і профілактичним можливостям музичного мистецтва.

Для музично-терапевтичних занять із дітьми студентам пропонується комплекс ритмічних вправ, які співзвучні з біологічними ритмами людини (вільним спокійним диханням, ритмічним серцебиттям тощо). Музична профілактика в повсякденному житті допомагає відволіктися від навантажень і нервових напружень, відпочити, заспокоїтись, перейнятись оптимізмом, а також дозволяє запобігти розвитку різних захворювань. Музична профілактика допомагає в самопізнанні (психічному, фізичному, творчому), в інтеграції з оточенням, фізичній, музичній і пластичній актуалізації [10, 27].

Висновки. Отже, музика має благодотворний вплив не лише на хворих, вона може допомогти в повсякденному житті (виступати виразником нашого настрою, змінювати його, зняти біль, напруження). Різноманітні музично-терапевтичні технології можна використовувати не тільки як терапевтичний інструмент, але й як профілактичний, корекційний, реабілітаційний. У той самий час, надбані ритмічно-рухові компетенції бакалаврів дошкільної освіти нададуть можливість майбутнім вихователям використовувати музику у своїй повсякденній педагогічній діяльності, а музично-терапевтичний потенціал цих компетенцій посприє у вирішенні одного з головних завдань вітчизняної освіти – збереження та зміцнення фізичного, психічного й духовного здоров'я підростаючого покоління.

Зазначимо, що у статті висвітлено окремі позиції використання музичних ритмічно-рухових компетенцій бакалаврів дошкільної освіти, що відкриває перспективу для більш ґрунтовного дослідження поставленої проблеми.

ЛІТЕРАТУРА

1. Антонова-Турченко О. Г. Музична психотерапія : посібник-хрестоматія / О. Г. Антонова-Турченко, Л. С. Дробот . – К. : ІЗМН, 1997. – 260 с.
2. Вища освіта в Україні : навч. посіб. / [В. Г. Кремень, С. М. Ніколаєнко, М. Ф. Степко та ін.] ; за ред. В. Г. Кременя, С. М. Ніколаєнка. – К. : Знання, 2005. – 327 с.
3. Гусак В. Перспективи застосування методу музикотерапії в процесі професійного становлення педагогів-музикантів [Електронний ресурс] / В. Гусак, Т. Кремешна // Проблеми підготовки сучасного вчителя. – 2014. – № 10 (3). – С. 35–40. – Режим доступу : [http://nbuv.gov.ua/UJRN/ppsv_2014_10\(3\)_7](http://nbuv.gov.ua/UJRN/ppsv_2014_10(3)_7).
4. Каркошка Г. Використання мистецтва в медицині: арт-терапія / Габрієла Каркошка, Хенрік Каркошка // Мистецька освіта в контексті європейської інтеграції : збірник наукових праць. – Суми-Київ : СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2005. – С. 102–104.
5. Малашевська І. Підготовка майбутніх педагогів-музикантів до впровадження музикотерапії у навчально-виховний процес дошкільних навчальних закладів / І. Малашевська // Гуманітарний Вісник ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди» : збірник наукових праць – Переяслав-Хмельницький. – 2012. – № 27. – С. 171–175.
6. Матейова З. Музикотерапія при заиканні / З. Матейова, С. Машура. – К. : Вища школа, 1984. – 304 с.
7. Ніколаї Г. Ю. Музично-педагогічна освіта в Польщі: історія та сучасність : монографія / Г. Ю. Ніколаї. – Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2007. – 396 с.
8. Опанасюк О. П. Культурологічні та онтологічні аспекти музикотерапії [Електронний ресурс] / О. П. Опанасюк // Ставропігійські філософські студії. Збірник наукових праць з музикознавства, психології та педагогіки. – Випуск 6. – Львів : Ставропігійон, 2012. – С. 34–51. – Режим доступу : www.muzterapia.com.
9. Петрушин В. И. Музыкальная психотерапия: Теория и практика : учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений / В. И. Петрушин. – М. : Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 1999. – 195 с.
10. Пушкар Л. Активні технології навчання музики / Л. В. Пушкар. – Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2008. – 40 с.
11. Пушкар Л. В. Змістові та структурні характеристики музичних компетенцій бакалаврів початкової освіти / Л. В. Пушкар // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології : наук. журнал. – Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2015. – № 1 (45). – С. 354–363.
12. Рудзик М. Ф. О подготовке будущих педагогов-музыкантов к реализации музыкально-терапевтической деятельности в условиях общеобразовательного учреждения / М. Ф. Рудзик // Музикотерапія в музикальному образovanні : матеріали Першої Міжнародної науково-практичної конференції 5 мая 2008 г., Санкт-Петербург. – СПб. : Астерион, 2008. – С. 66–68.
13. Федій О. А. Музикотерапія в професійній діяльності сучасного педагога / О. А. Федій // Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. – Серія Педагогічні науки. – Луганськ : ЛНУ імені Тараса Шевченка, 2009. – № 11 (174). – С. 282–292.
14. Шевченко Ю. А. Використання методів арт-терапії в соціальній та виховній роботі [Електронний ресурс] / Ю. А. Шевченко // Zbiór raportów naukowych. „Pedagogika Współczesna nauka. Nowy wygląd.”, (30.01.2015 – 31.01.2015). – Warszawa : Wydawca: Sp. z o.o. «Diamond trading tour», 2015. – 116 str. – С. 30–33. – Режим доступу :

http://конференция.com.ua/files/file/scientific_conference_37/zbornik_%2037%20-3-1.pdf с.

15. Szulc Wita/ Stosowanie muzyki w medycynie a muzykoterapia // Nowe trendy w edukacji muzycznej / Pod red. A. Białkowskiego. – Lublin, 2005. – S. 222.

РЕЗЮМЕ

Пушкарь Л. В. Музыкально-терапевтический потенциал ритмично-двигательных компетенций бакалавров дошкольного образования.

В статье обосновывается необходимость формирования ритмично-двигательных компетенций будущих воспитателей дошкольных учреждений. Рассматриваются их возможности в контексте музыкально-терапевтического эффекта по мере использования их в учебно-воспитательном процессе.

Современный этап развития отечественного высшего образования основывается на нормативно-правовых документах (стандартов высшего образования), в которых установлены требования к содержанию, объему и уровню профессиональной подготовки будущих специалистов, в том числе бакалавров дошкольного образования. Компетентный подход является основой новых стандартов. Среди необходимых компетенций будущих воспитателей дошкольных учреждений – ритмично-двигательные, использование музыкально-терапевтического потенциала которых поможет решить одну из главных задач современного образования – сохранение и укрепление физического, физического и духовного здоровья подрастающего поколения.

Анализируются такие теоретические вопросы как механизм музыкальных впечатлений, смысловые характеристики понятия «музыкальная терапия», возможности использовать ее в педагогическом процессе. Среди ритмично-двигательных компетенций называются такие как: общие приёмы игровой музыкальной деятельности; знание основных положений ритмического воспитания, основных позиций системы ритмического воспитания Э. Жак-Далькроза, концепции К. Орфа; умения, навыки, начальный опыт работы проводить профилактические занятия с использованием музыкально-ритмической и музыкально-игровой деятельности, элементарной музыки; проводить занятия, используя музыкально-ритмических упражнений

Ключевые слова: компетенции, музыкальная терапия, бакалавры дошкольного образования, ритмично-двигательные компетенции.

SUMMARY

Pushkar L. V. Musical and therapeutic potential of rhythmical-motor competences of bachelors of preschool education.

The article substantiates the necessity of formation of rhythmic-motor competences of the future educators of preschool institutions. Their functions in the context of music therapy effect of their use in the educational process are discussed.

The current stage of the native higher education development is based on regulatory documents (standards for higher education), which had established requirements for content, scope and level of professional training of the future professionals, including the bachelor of preschool education. Competence approach is the basis of the new standards. Among the required competencies of the future educators of preschool institutions are rhythmical-motor, the use of music therapy potential which will help to solve one of the main tasks of modern education, the preservation and strengthening of physical and spiritual health of younger generation.

Such theoretical questions as the mechanism of musical impressions, the semantic characteristics of the concept of “music therapy” and the possibilities to use it in teaching process are examined. Among the rhythmical-motor competencies are called such as the common techniques of playing musical activities; knowledge of basic principles of rhythmic education, the main positions of the system of rhythmic education of E. Jacques-Dalcroze, C. Orff’s concepts; skills, basic experience to carry out preventive exercises using musical-rhythmic and musical performing activities, elementary music; the use of musical and rhythmic exercises at classes.

Key words: *competencies, music therapy, bachelors of preschool education, rhythmical-motor competence.*